

Nederland is 'pingpongbal' in strijd VS en China

➔ **ASML toont aan dat Den Haag klem zit tussen grootmachten**

➔ **Parlement: Nederland bepaalt zelf zijn exportvergunning**

➔ **Ferme uitspraken blijken lastig in concrete acties te vertalen**

Bas Knoop
Den Haag

Nederland is een pingpongbal. Een speelballetje dat heen en weer wordt geslagen door China en de Verenigde Staten, stelt Kees Verhoeven. 'Ik kan je verzekeren: dat is echt geen fijne positie om in te verkeren', zegt het Tweede Kamerlid van regeringspartij D66.

Met deze beeldspraak probeert Verhoeven de positie van Nederland te duiden in de inmiddels ook internationaal breed uitgemeten geopolitieke twist tussen de VS en China over de export van een geavanceerde chipmachine van de Veldhovense machinebouwer ASML naar China.

De ASML-kwestie maakt in een klap duidelijk dat de economische rivaliteit tussen de VS en China nu ook een kroonjuweel van het Nederlandse bedrijfsleven direct treft. In politiek Den Haag is inmiddels een breder debat losgebarsten over hoe Nederland zich moet verhouden tot de VS en China, twee belangrijke handelspartners, maar tegelijkertijd ook twee landen die er niet voor terugdeinzen bondgenoten te gebruiken als schaakstuk in hun onderlinge race naar technologische dominantie. Maar net als in de discussies over Huawei en de China-strategie, worstelt de politiek ook nu met het innemen van een ongebonden standpunt, uit angst een van beide grootmachten te bruuskieren.

Gisteren waarschuwde de Chinese ambassadeur in Nederland, Xu Hong, in het FD dat de handelsrelatie tussen Nederland en China gevaar loopt als het kabinet de export van de zogeheten euv-machine van ASML naar China blijft blokkeren vanwege politieke druk door de Amerikanen. Eerder meldde persbureau Reuters dat de Amerikaanse regering er vorig jaar zomer hoogstpersoonlijk bij premier Mark Rutte op zou hebben aangedrongen de machine niet naar China te laten exporteren vanwege 'veiligheidsrisico's'.

Druk vanuit de VS, druk vanuit China. Wat te doen? De economische belangen zijn groot. ASML beschouwt China als een steeds belangrijkere afzetmarkt. Tegelijkertijd kunnen de VS

ASML ook economisch schaden als het kabinet besluit wél een exportvergunning af te geven.

Vrijwel elke partij in de Tweede Kamer is het erover eens dat Nederland zelf bepaalt welk bedrijf een exportvergunning krijgt en welke niet. 'Daar heeft de minister geen ambassadeurs voor nodig', stelt VVD'er Arne Weverling.

Vaakvervolgen politici dan hun betoog met een pleidooi voor meer Nederlandse assertiviteit en een groter zelfbewustzijn in de omgang met de VS en China. Maar het vertalen van die ferme uitspraken naar concrete acties gaat Nederland nog niet zo makkelijk af, tonen de recente debatten over de rol van de Chinese telecomreus Huawei bij de uitrol van het supersnelle mobiele netwerk 5G en het opstel-

Amerikanen zouden er bij Rutte op hebben aangedrongen de ASML-machines niet naar China te exporteren.

FOTO: BLOOMBERG

Den Haag kijkt steeds vaker naar Brussel voor een hardere opstelling tegenover de grootmachten

len van de Chinastrategie door het kabinet.

Op kundige wijze werden de kool en de geit gespaard. Zo schaaften ministeries, denktanks, veiligheidsdiensten en werkgevers vorig voorjaar net zolang aan de Chinanotitie, totdat een vrij waterig compromis werd bereikt tussen veiligheid en economische belangen.

Nu de wereldwijde competentiestrijd verhardt, kijkt Den Haag ook steeds vaker naar Brussel. De Europese Unie zou zich fermere moeten opstellen tegenover de assertieve grootmachten China en de VS. Zo stelde staatssecretaris Mona Keijzer voor Economische Zaken onlangs voor de Europese Commissie meer mogelijkheden te geven oneerlijke concurrentie door staatsbedrijven uit China

en andere niet-lidstaten te beteugelen. Verhoeven van D66 grijpt de ASML-kwestie opnieuw aan om te pleiten voor een Europese industriepolitiek.

Maar ook binnen de EU is de eensgezindheid nog ver te zoeken. Lidstaten in vooral Oost- en Zuid-Europa zijn bijvoorbeeld bijzonder gecharmeerd van de aanleg van de Nieuwe Zijderoute, het ambitieuze miljardenplan van Peking om China beter te verbinden met de rest van de wereld. 'Laat het kabinet in elk geval beginnen om met Duitsland en Frankrijk op één lijn te komen', stelt Verhoeven. 'Want het kan niet zo zijn dat ons handelsbeleid afhankelijk is van welke grootmacht nu weer aan de telefoon hangt.'

Factcheck: China bij de WTO

In het FD beweerde de ambassadeur van China in Nederland, Xu Hong, dat ‘alle klachten van Amerikaanse bedrijven tegen China zijn afgewezen bij de Wereldhandelsorganisatie’. Die klachten lopen dan via de Amerikaanse overheid, aangezien enkel die als lid van de WTO daar zaken aanhangig kan maken.

De stelling van Hong is onjuist, zegt Peter Van den Bossche, onderzoeksdirecteur bij het World Trade Institute en voormalig rechter bij de beroepsinstantie van de WTO. ‘Op een paar uitzonderingen na heeft China alle zaken die de Verenigde Staten hebben gebracht tegen China verloren.’

De uitspraak van Hong kwam na een

vraag over oneerlijke concurrentie uit China. In zijn antwoord noemde hij Chinese subsidies voor technologiebedrijven, iets ‘wat alle landen doen’. Ook volgens die verengde definitie klopt zijn stelling niet dat alle Amerikaanse klachten zijn afgewezen, meldt Van den Bossche. ‘Simpelweg omdat de VS geen enkele klacht hebben ingediend over oneerlijke Chinese subsidies. Ze kiezen er liever voor anti-subsidieheffingen in te voeren op invoer van gesubsidieerde Chinese bedrijven.’ De verklaring daarvoor is simpel, zegt hij. ‘Het proces om subsidieregelingen aan te klagen bij de WTO duurt jaren, het invoeren van anti-subsidieheffingen gaat veel sneller.’